

Bilaga 2. Vägval och avgränsningar – motivtext

I denna bilaga redogör Skolverket för vägval och avgränsningar som uppkommit under arbetet med översynen av förskolans läroplan. Denna bilaga innehåller den motivtext som regeringen har efterfrågat i uppdraget.

Utgångspunkter

Mycket har ändrats i skolförfattningarna sedan läroplanen för förskolan trädde ikraft för snart 20 år sedan och läroplanen är därför inte i alla delar i fas med övriga skolförfattningar. Användandet av olika begrepp i olika författningar kan leda till osäkerhet om vad som avses.

Det Skolverket vill uppnå genom de ändringar som myndigheten föreslår är att förskolans uppdrag förtydligas genom att läroplanens intentioner blir tydliga och begripliga samt att läroplanen uppdateras och samordnas med skollagen och övriga läroplaner. Målen ska vara utvärderingsbara. Syftet är att öka kvaliteten i undervisningen i förskolan och därmed förskolans måluppfyllelse.

Språk och struktur

Språk

Skolverket har strävat efter ett tydligare språk i förslaget till reviderad läroplan. Språket har bearbetats utifrån reglerna för klarspråk och begreppsanvändningen har setts över. Genom att undvika begrepp som lätt kan missförstås främjas en enhetlig rättstillämpning. Exempel på begrepp i förskolans nuvarande läroplan som riskerar att missförstås är: livsmiljö, utländsk bakgrund, gemensam referensram och social handlingsberedskap.

När det gäller begreppet livsmiljö används det i grundskolans ämnen biologi och geografi med annan innebörd än vad som tycks avses i Lpfö 98.

När det gäller begreppet utländsk bakgrund kan frågan om diskriminering på grund av etnisk tillhörighet aktualiseras. Av 8 kap. 10 § skollagen framgår att förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. I nuvarande läroplan för förskolan anges att barn med utländsk bakgrund som utvecklar sitt modersmål får bättre möjligheter att lära sig svenska och även utveckla kunskaper inom andra områden. Formuleringen har setts över för att säkerställa att alla barn med annat modersmål än svenska, oavsett bakgrund, får utveckla sitt modersmål.

Det har även framkommit vid samråd och enkätsvar att skilda tolkningar görs av vad som avses med gemensam referensram och social handlingsberedskap.

Struktur

I vissa fall har Skolverket bedömt att en harmonisering mellan förskolans läroplan och läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), är att

föredra, medan myndigheten i andra fall bedömt att skillnaderna är befogade. Skolverket har haft som utgångspunkt att förskolans läroplan ska ha en liknande struktur som övriga skol- och verksamhetsformers läroplaner, främst Lgr 11, bland annat när det gäller rubriksättningar. Utöver detta har texten fått fler underrubriker i del 1 för att öka läsbarheten.

Genom att förskolans läroplan avviker i sin disposition jämfört med Lgr 11 där bland annat syfte och centralt innehåll anges, kan samverkan mellan de olika skolformerna försvåras. En harmonisering av rubrikerna kan därför bidra till att barnens rättigheter på ett tydligare sätt framgår av läroplanen och att det blir enklare att orientera sig i och jämföra förskolans läroplan med övriga läroplaner.

Anpassningar till förskolans målgrupp har gjorts. Ett exempel på detta är att rubriken till avsnitt 2.3 inte överensstämmer med Lgr11, vars rubrik anger ”ansvar”. Skolverket bedömer att ordet ”delaktighet” bättre överensstämmer med åldrarna på barn i förskolan.

Skolverket har också bedömt att rubriken *Rättigheter och skyldigheter* som finns i del 1 i Lgr 11, fungerar mindre väl i förskolans läroplan eftersom det inte finns några motsvarande krav på barnen i förskolan. Förskolan är en frivillig skolform. Barnrättsperspektivet är beaktat under andra rubriker.

Ett annat exempel på en skillnad mot Lgr 11 är under rubriken *Varje förskolas utveckling* respektive *Varje skolas utveckling*, där Lgr 11 anger att arbetet med att följa upp och utvärdera verksamheten måste ske i nära kontakt med det omgivande samhället, men där Skolverket har bedömt att detta inte bör anges i förskolans läroplan på grund av barnens låga åldrar.

En stor skillnad mellan förskolans läroplan och Lgr 11 är att den senare innehåller syfte och centralt innehåll i avsnitten riktade till förskoleklass och fritidshem, samt för grundskolan även kursplaner för de olika ämnena med rubrikerna syfte och centralt innehåll som kompletteras med kunskapskrav. Ämnesundervisning sker inte i förskolan och således finns inga kursplaner med kunskapskrav. Däremot har Skolverket förhållit sig till såväl fritidshemmets som förskoleklassens syften och centrala innehåll när förslaget till reviderad läroplan har formulerats. Ett exempel på en harmonisering mot förskoleklassens syfte enligt Lgr 11 är att Skolverket föreslår att ordet insikter, som nu används i förskolans läroplan, ändras till ordet upptäckter.

Mål och riktlinjer

Mål

Skolverket föreslår att målformuleringen i läroplanens del 2 ”Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar” ska ändras till ”Förskolan ska ge barnen förutsättningar att utveckla”. Ändringen innebär dels en harmonisering med Lgr 11, dels ett sätt att tydliggöra att ansvaret för måluppfyllelse ligger på utbildningen och inte på de barn som deltar i utbildningen. Den föreslagna ändringen bör även underlätta utvärdering av förskolans måluppfyllelse.

Skolverket har föreslagit tre nya mål i avsnitt 2.2 *Omsorg, utveckling och lärande*. Det första målet handlar om fantasi och föreställningsförmåga och har lagts till efter att forskare inom bland annat pedagogik har lyft hur viktigt det är att ge barn möjligheter att utveckla detta. Det andra målet i avsnittet handlar om nationella minoriteters språk och har lagts till för att klargöra förskolans ansvar i frågan, vilket också varit ett önskemål som framkommit i samråd med företrädare för de nationella minoriteterna. Det tredje målet i avsnittet handlar om svenskt teckenspråk och har lagts till för att klargöra förskolans ansvar i frågan, vilket också varit ett önskemål som framkommit i samråd med funktionshindersorganisationerna. Skrivningen i det tredje målet harmoniserar även med den obligatoriska skolans läroplaner.¹

Riktlinjer

Skolverket föreslår ändring i inledningstexten till avsnitt 2 om riktlinjer. Syftet är att tydliggöra förskollärarens ansvar för att undervisningen bedrivs i enlighet med målen i läroplanen samt uppdraget för var och en i arbetslaget.

Begreppet ”arbetslaget” finns i den nuvarande läroplanen för förskolan. Arbetslaget är en adressat, det vill säga att vissa riktlinjer riktas direkt till arbetslaget. I förslaget till reviderad läroplan använder Skolverket istället ”alla som ingår i arbetslaget”. Förslaget är en harmonisering med övriga läroplaner som anger att ”alla som arbetar i skolan ska”. Skrivningen förtydligar även uppdraget för var och en i arbetslaget. Den föreslagna begreppsändringen i läroplanen innebär ingen ändring i sak.

Arbetslaget finns inte som begrepp i skollagen. Däremot anges begreppet i förarbeten till skollagen. Arbetslaget är ett etablerat begrepp i verksamheten och omfattar förutom förskollärare även barnskötare. Det är viktigt att alla som ingår i arbetslaget har en sådan utbildning eller erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas. Barnskötare är en viktig personalgrupp i förskolan som bidrar med sin kompetens till barnens omsorg, utveckling och lärande. I arbetslaget kan även bild-, drama- och musikpedagoger m.fl. samt personer med samma modersmål som barn med annat modersmål än svenska ingå, vilka kan tillföra särskild kompetens i utbildningen.

I nuvarande avsnitt 2.4 *Förskola och hem* finns riktlinjer för utvecklingssamtal. Skolverket bedömer att den regleringen redan finns i skollagen och egentligen inte skulle behöva upprepas i läroplanen. Någon motsvarande upprepning av skollagens bestämmelser om utvecklingssamtal i skolan finns inte i Lgr 11. Det har dock vid samråd, i enkäter och i remissynpunkter framkommit att avsaknad av riktlinjer för utvecklingssamtalet riskerar att tolkas som att utvecklingssamtal inte

---

¹ Enligt 14 § Språklagen (2009:600) ska var och en som är bosatt i Sverige ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska. Därutöver ska

- den som är döv eller hörselskadad och den som av andra skäl har behov av teckenspråk ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket.
- den som tillhör en nationell minoritet ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda minoritetsspråket.

behöver hållas. Skolverket har därför bedömt att en upprepning är befogad i detta fall.

Vidare anges i nuvarande avsnitt 2.4 *Förskola och hem* anges det bland annat följande i ingressen: *Föräldrarna ska ha möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan. Att förskolan är tydlig i fråga om mål och innehåll är därför en förutsättning för barnens och föräldrarnas möjlighet till inflytande.* Skolverket har bedömt att skrivningen om föräldrars möjlighet till inflytande återfinns i skollagen och inte behöver upprepas i ingressen till avsnittet. Däremot finns motsvarande skrivning i förslaget till riktlinjer för Alla som ingår i arbetslaget: *vara tydliga i fråga om mål och innehåll i utbildningen för att skapa förutsättningar för barns och vårdnadshavares möjligheter till inflytande*

I det nuvarande avsnitt 2.4 *Förskola och hem* finns det även riktlinjer till förskollärare gällande ansvaret för *att ge föräldrar möjligheter till delaktighet i verksamheten och att utöva inflytande över hur målen konkretiseras i den pedagogiska planeringen.* Skolverket bedömer att ansvaret för detta ligger på förskolechefen och därmed kan inrymmas i avsnitt 2.8 *Förskolechefens ansvar* under följande punkt: *utveckla formerna för samarbete mellan förskolan och vårdnadshavare och informera dem om förskolans mål och sätt att arbeta.*

Uppföljning, utvärdering och utveckling

Dokumentation

Riktlinjerna i avsnitt 2.6 *Uppföljning, utvärdering* och utveckling har i den nuvarande läroplanen flera bestämmelser om dokumentation. Skolinspektionens kvalitetsgranskningar visar att det sker en omfattande dokumentation i förskolorna utan att det är tydligt vad syftet med dokumentationen är. Dokumentationskrav framgår av skollagens bestämmelser om systematiskt kvalitetsarbete. Skolverket har mot denna bakgrund bedömt att läroplanen kan innehålla färre skrivningar om dokumentation. Skolverket har fokuserat på vikten av att systematiskt och kontinuerligt följa upp att utbildningen i förskolan ger barnen bästa möjliga förutsättningar för omsorg, utveckling och lärande.

Måluppfyllelse

Skolverket har infört begreppet måluppfyllelse i förslaget. Skolverket har definierat måluppfyllelse i förskolan som resultat i relation till de nationella målen i skollagen och förskolans läroplan. Målen anger inriktningen på förskolans arbete och därmed den förväntade kvaliteten. Målen är riktade till verksamheten i förskolan och är inte utformade som mål att uppnå för enskilda barn eller krav på jämförelse mellan barn. Skolverket föreslår att begreppet måluppfyllelse används i avsnitt 2.6 *Uppföljning, utvärdering och utveckling* och i avsnitt 2.8 *Förskolechefens ansvar*, i enlighet med den av Skolverket gjorda definitionen.

Barns rätt till trygghet, integritet och omsorg

Integritet

I förslaget till reviderad läroplan har Skolverket angett att barns rätt till integritet ska respekteras: ”Barnens rätt till integritet ska respekteras, det gäller bland annat i den dagliga omsorgen och i frågor om dokumentation.” Skolverket har valt att använda formuleringen ”rätt till integritet i den dagliga omsorgen” och bedömer att barns rätt till integritet har lyfts fram på detta sätt. Vidare bedömer Skolverket att förtydliganden av barns rätt till integritet kan utvecklas i den information och det stöd myndigheten ger. I en läroplan riskerar förtydliganden kring detta område att bli metodföreskrivande.

Omsorg

Enligt skollagen ska verksamheten i förskolan utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.² Av förarbetena till skollagen framgår att detta innebär att se till hela barnet och dess behov.

Skolverket har i förslaget till reviderad läroplan strävat efter att tydliggöra denna helhet. Någon definition av begreppet omsorg har inte bedömts vara möjlig att göra utan att samtidigt riskera att begreppet ges en för snäv innebörd. Det viktiga är att läroplanen signalerar att omsorg ingår i allt som sker på en förskola, det handlar om förhållningssätt och bemötande. Under rubriken *Förskolans uppdrag* i del 1 beskrivs detta: ”Utbildningen ska utgå från en helhetsyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet”.

Skolverket har i förslag till reviderad läroplan för förskolan dels infört en ny rubrik i del 1, *Omsorg, utveckling och lärande*, dels kompletterat rubriken i avsnitt 2.2 med begreppet omsorg. Genom att använda rubriken *Omsorg, utveckling och lärande* betonas vikten av omsorg som en del av utbildningen i förskolan men det innebär inte någon förändring av inriktningen på förskolans arbete. Begreppet omsorg har även skrivits in i riktlinjerna under avsnitten 2.2 och 2.6. Det finns även i det nya avsnittet 2.7 som anger förskollärarens ansvar.

Undervisning i förskolan

Utbildning och undervisning

Enligt skollagen är utbildning den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål. Undervisning definieras som ”sådana målstyrda processer som under ledning av förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden”. Undervisningen i förskolan sker enligt skollagen under ledning av förskollärare.³ Vidare framgår av skollagen att det utöver förskollärare får finnas annan personal i undervisningen med sådan utbild-

---

² 8 kap. 2 § skollagen.

³ 1 kap. 3 § skollagen.

ning eller erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas.⁴ Skolverket har valt att skriva fram hur undervisning i förskolan kan förstås i läroplanens del 1 samt vilket ansvar som ligger på förskolläraren i riktlinjerna till läroplanens del 2.

Förskollärarens ansvar i undervisningen

I övriga läroplaner, till exempel läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), benämns den som ansvarar för undervisningen som ”läraren”. Här finns en skillnad mot förskolans läroplan, där motsvarande reglering anger ”förskollärare”. På en förskoleenhet finns det ofta flera förskollärare, men alla förskollärare har samma ansvar i undervisningen. Skolverket förordar därför att regleringen utformas på samma sätt i förskolans läroplan som i övriga läroplaner och ange förskollärarens, bestämd form singular, ansvar. Syftet med ändringen är att harmonisera med övriga läroplaner och tydliggöra förskollärarens ansvar i undervisningen.

Förskollärarens ansvar i undervisningen innebär ansvar för att de målstyrda processerna som syftar till utveckling och lärande bedrivs i enlighet med läroplanens mål och intentioner. Alla som ingår i arbetslaget; förskollärare, barnskötare och övrig personal, ska tillsammans främja barnens utveckling och lärande. Detta förutsätter att personalen har tillräcklig utbildning eller erfarenhet och att arbetslaget är sammansatt på ett sådant sätt att detta kan uppnås. Skolverket har även strävat efter att tydliggöra att det inte är fråga om vare sig ämnesundervisning eller lektioner i förskolan, utan att undervisning i förskolan kan betyda såväl vardagliga aktiviteter och rutiner som medvetet skapade eller spontana tillfällen för lärande.

När det gäller språk i förskolan har Skolverket gjort ställningstagandet att som regel är svenska huvudspråk i förskolan utifrån språklagens bestämmelser. Enligt språklagen har också alla som är bosatta i Sverige rätt att lära sig svenska. Skolverkets bedömning är att de förslag som nu överlämnas är förenliga med gällande rätt.

Förskolan som social och kulturell mötesplats

I den nuvarande läroplanens avsnitt 2.2 *Utveckling och lärande* kopplas kulturell identitet till modersmål, men Skolverket föreslår istället en reglering i avsnitt 2.2 *Omsorg, utveckling och lärande* som anger att förskolan ska ge barnen förutsättningar att utveckla ”sin kulturella identitet samt kunskap om och intresse för olika kulturer och förståelse för värdet av att leva i ett samhälle präglad av mångfald”. Det vill säga alla barn ska ges denna möjlighet oberoende av modersmål.

Gruppen och individen i läroplanen

Skolverket har på olika sätt förtydligat barngruppens betydelse bland annat genom att i så stor utsträckning som möjligt använda begreppet ”barnen” istället för begreppet ”varje barn”. Den nuvarande läroplanens målformulering i läroplanens

---

⁴ 2 kap. 14 § skollagen.

del 2 har ändrats från *Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar till Förskolan ska ge barnen förutsättningar att utveckla.*

Jämställdhet

Skolverket anser att det är värdefullt att olika skolformer uttrycker jämställdhet på liknande sätt och har därför i denna del jämfört läroplanen för förskolan med Lgr 11. Skolverket fick i februari 2017 i uppdrag av regeringen (U2017/00412/S) att föreslå ändringar i bland annat läroplanen för grundskolan för att förtydliga skolans uppdrag att motverka traditionella könsmonster, att gestalta och förmedla värden som jämställdhet mellan kvinnor och män samt att aktivt och medvetet främja deras lika rätt och möjligheter. Ändringarna ska särskilt tydliggöra att den värdegrund som anges i läroplanerna inbegriper att skolan ska organisera undervisningen så att flickor och pojkar möts och arbetar tillsammans i undervisningen. I arbetet med att revidera förskolans läroplan har Skolverket till viss del beaktat de förslag som myndigheten lämnade i sin redovisning av detta regeringsuppdrag. I förslaget till reviderad läroplan för förskolan har Skolverket valt att i merparten av texten skriva begreppet *barn*. När det däremot gäller skrivningarna kopplade till jämställdhetsuppdraget har Skolverket valt att använda begreppen *flickor och pojkar*. Vid möten med referensgrupper, samråd och enkäter har Skolverket fått in synpunkter på vikten av att använda begreppen flickor och pojkar för ökad tydlighet i förskolans jämställdhetsarbete.

Skolverket har i sitt förslag bland annat angett att alla barn ska få mötas, leka och lära tillsammans samt att hur förskolan organiserar utbildningen bidrar till att forma barnets uppfattning om sig själv. På så vis anser Skolverket att det är förtydligat att förskolan ska organisera utbildningen så att flickor och pojkar möts och arbetar tillsammans på lika villkor.

Nationella minoriteter, hållbar utveckling och hälsosam livsstil

Nationella minoriteter

När det gäller de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli respektive samiska framgår det av 17 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk att när en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i förskola ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i en sådan förskola där hela eller delar av utbildningen bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska. Det kan diskuteras om en utbildning som helt bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska ger barn möjlighet att utveckla både det svenska språket och det nationella minoritetsspråket.

Skolverket har i läroplanens del 1 föreslagit att det under rubriken *Förståelse och medmänsklighet* ska anges att utbildningen i förskolan bland annat ska lägga grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteternas språk och kulturer. De nationella minoriteterna är judar, romer, urfolket samerna, sverigefinnar och tornedalingar. I läroplanens del 1 föreslår Skolverket vidare att det under rubriken *Förskolans uppdrag* ska anges att de barn

som tillhör de nationella minoriteterna ska ges möjlighet att utveckla det svenska språket och stödjas i sin språkutveckling i sitt nationella minoritetsspråk. I avsnitt 2.2 *Omsorg, utveckling och lärande* föreslår Skolverket att det ska anges att förskolan ska ge barnen förutsättningar att utveckla både det svenska språket och det egna nationella minoritetsspråket om barnet tillhör en nationell minoritet. De nationella minoritetsspråken är finska, jiddish, meänkieli, romani chib och samiska.

Hållbar utveckling

Av Lgr 11 framgår att undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling. Enligt Skolverkets bedömning bör begreppet hållbar utveckling införas även i läroplanen för förskolan, eftersom detta är av central betydelse för samhällets fortsatta utveckling. Skolverket definierar hållbar utveckling i enlighet med Brundtland-rapporten från 1987. Där anges att hållbar utveckling är utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov. Begreppet hållbar utveckling har getts ett brett anslag i Skolverkets förslag eftersom det även relaterar till Agenda 2030. Genom skrivningen i del 1 tydliggörs detta: ”Utbildningen ska genomföras i demokratiska former och lägga grunden till ett växande ansvar och intresse hos barnen för att aktivt delta i samhället och för en hållbar utveckling – såväl ekonomisk, social som miljömässig”.

Hälsosam livsstil

Av läroplanen för grundskolan och i kursplanen för ämnet idrott och hälsa framgår att fysiska aktiviteter och en hälsosam livsstil är grundläggande för människors välbefinnande.

Positiva upplevelser av rörelse och friluftsliv under uppväxtåren har stor betydelse för om vi blir fysiskt aktiva senare i livet. Enligt Skolverkets bedömning bör det även framgå av läroplanen för förskolan att hälsa och välbefinnande är viktigt för barns utveckling och lärande. Skolverket poängterar i sitt förslag betydelsen av att barn ska kunna växla mellan olika aktiviteter under dagen, både utomhus och inomhus.

Barns digitala kompetens

I läroplanen för förskolan beskrivs bland annat hur informationsteknik kan användas i förskolan. Skolverket fick i september 2015 i uppdrag av regeringen att föreslå nationella it-strategier för skolväsendet. Strategierna ska bidra till ökad måluppfyllelse och likvärdighet genom att den strategiska potential som it har kan tillvaratas i hela skolväsendet, bland annat i förskolan. När det gäller ändringar i förskolans läroplan redovisade Skolverket sitt förslag till regeringen den 16 december 2016. Regeringen beslutade om en digitaliseringsstrategi i oktober 2017. I arbetet med att revidera förskolans läroplan har redovisningen och strategin utgjort utgångspunkter. Skolverket har i förslaget till reviderad läroplan skrivit fram att utbildningen i förskolan ska ge barnen förutsättningar att utveckla adekvat digital

kompetens. Med adekvat avses en för tiden lämplig kompetens., Kompetens ses som en process och något som förändras över tid.

Övriga förändringar

Vårdnadshavare

Skolverket har bland annat vid de samråd som genomförts under arbetet med förslaget till reviderad läroplan fått signaler om att det upplevs som otydligt hur och när begreppen förälder respektive vårdnadshavare används i förskolans läroplan. Som exempel kan nämnas att den nuvarande läroplanen anger att *föräldrar* har möjligheter till inflytande, men att endast *vårdnadshavare* får vara delaktiga i utvärderingen.

Enligt föräldrabalken är en vårdnadshavare den som juridiskt sett har vårdnaden om ett barn. Begreppet förälder är vidare, en person kan vara förälder utan att vara vårdnadshavare. Det kan dock vara otydligt vad som avses med begreppet *förälder*. I remissförslaget till reviderad läroplan använde Skolverket begreppet *vårdnadshavare* i syfte att tydliggöra att rättigheter och skyldigheter gällande barnet enligt lagen tillkommer vårdnadshavare. Det finns som regel ingen självständig rätt för andra än vårdnadshavare när det gäller kontakter med förskolan. Skolverket har dock funnit att det kan vara lämpligt att i vissa sammanhang använda andra begrepp än vårdnadshavare i läroplanen. Det finns inga hinder mot att förskolan har kontakter med andra vuxna i barnens omgivning än vårdnadshavare, så länge det sker med vårdnadshavarens godkännande. Begreppet *hemmet* finns därför fortfarande kvar i läroplanen.

Vidare föreslår Skolverket att begreppet familj utgår ur läroplanen eftersom begreppet kan vara otydligt, bland annat avseende om det finns en skillnad i betydelse mellan begreppen *hemmet* och *familjen*, och om *familj* ska förstås som vårdnadshavare i föräldrabalkens mening.

Funktionshindersperspektivet

Det framgår av läroplanen att förskolan ska anpassas till alla barn. Av den nuvarande läroplanen framgår bland annat att arbetslaget ska *hjälpa* barn som behöver stöd och ge särskilt stöd till barn som *befinner sig i svårigheter*. Dessa formuleringar riskerar, enligt Skolverkets bedömning, att sända fel signaler. Formuleringarna harmoniserar inte heller med hur barns rätt till stödinsatser uttrycks i skollagen.

För att minska risken för en felaktig rättstillämpning när det gäller stödinsatser har Skolverket, när bestämmelser om stödinsatser formulerats i den föreslagna läroplanen, bland annat förhållit sig till att 3 kap. 3 § skollagen anger att alla barn ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.